

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ
ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ
МИНИСТРЛИГИНИНГ ОРГАНИ

АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

ГАЗЕТА 1956 ЙИЛ
4 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

1987
ЙИЛ

10 ИЮЛЬ
№ 28 (2924).
ЖУМА

КПСС МК ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ЧОРЛАЙДИ

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми материаллари кенг муҳомада қилинмоқда. Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев «Партиянинг экономикани бошқариши тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари тўғрисида» доклад қилди. Докладда асосан қайта қуриш ишлари ва экономикани бошқаришни яхшилаш мустақамлаш масалалари аниқ таъбирлар билан кўрсатиб ўтилди. Жумладан, докладда демократия, принципларидан чекинмаслик қайта қуришнинг ҳал қилувчи шарт эканлиги хусусида ҳам атрафлиқ тўхтади.

ЯНГИ БОСҚИЧ

лик вазиятидан қайта қуриш манфаатлари йўлида эмас, балки ўзларининг тор, гаразли мақсадларига эришиш учун фойдаланиб қолган уриналган назоратчиликларга дуч келди», дейди М. С. Горбачев. Ҳақиқатан тўғри. Демократиянинг йўлига тўшқунчилик қилишга, баъзи ҳолларда тўшқунчилик манфаатига бўйсундирилган ҳолларга дуч келишимиз. Бу аниқроқ ҳол театрлар ҳақида ҳам рўй бераётганлиги кишини ташвишга солади. Афсуски, бундай йўллар билан театр санъатини ривожлантириб бўлмайди. Партия талаб қилаётганидек, ҳақиқий

демократия ва ошқоралик театрлар ҳаётидан мустаҳкам ўрин олиши керак. Шундангина барча ижодий ишларимиз олға силжийди. Маълумки, шу йилдан бошлаб театрларимизда реформа бошланди. Бу реформа кўп жиҳатдан театр экономикасини юксалтиришнинг кўзда тутилди. Пленумда ҳам айнан ҳужуалик ҳисобига ўтиш масаласи жиддий кўтарилди. Демак, амалга ошириладиган реформага пленум қарорлари нуқтани назардан қараб чиқариш, зарур бўлган ҳолларда ишларни тубдан яхшилаш, лозим бўлганда белгиланган таъбирларга таҳрирлар киритишимиз керак.

Баҳодир ЙҮЛДОШЕВ

ГАП МАҲАЛЛИЙ КАДРЛАРДА

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми материаллари ўқирганимиз, ҳаётимиздаги муаммоларнинг ҳал бўлиш йўллари кўриб, юртимиздаги ишларнинг бирин-кетини аниқлаётганини сездим. Энди гал тўғри йўлларимизнинг қанчалик тез амалга ошиши-

Менинг бир дўстим бор. Узи ҳам, хотини ҳам Тошкентда ишлашади. Лекин пропис-калари шундайгина ҳалқа йўлининг нарига тарафидан — об-ласта. Дўстим ҳам, унинг хотини ҳам ўз қороналаридан обрўлари бор, зарур кадр ҳисобланадилар. Кейинги етти йил ичида қороналари улар-га шаҳардан икки қарра уй ажратди. Лекин улар бу уйни ололмадилар. Шаҳар жирока комитети рўхсат бер-мади.

ким жазоданмаслигини эсла-тиб кўриш керак. Ҳа, мактаб боласига тушунтиргандек ту-шунтириш лозим. Яна айташ кераки, колхозга алоқаси йўқ танитиб-биллашга, қариндо-шиниғизга пара завзига ер берсангиз, қўшимча гектарлар ҳисобига ҳосилдорлигини сохта йўл билан ошириб, одамлар-нинг кўзини вақтинча боғ-лаб, ордан олиб Қўрақонга бўлсангиз ҳам, охирида жа-воб берасиз, деб миясига кў-йиш керак.

Пленум қарорлари, ҳақиқатан ҳам, янги ҳаётнинг, социализмнинг янги қирра-ларини очибнинг йўлларини кўрсатди. Бу йўлларимизнинг амалга ошиши эса, менинг назаримда, кўп жиҳатдан ма-ҳаллий кадрларга, уларнинг сийёсий саводларига, инсоний сийёсатларига боғлиқ. Чунки меҳнатсиз даромадга қарш қилинган чўкидан пайтада тошдан дўна олиш тўшб сотаган-ларини, боқори нон йўналиши-ни қувдан-қувдан қилиш, ўз машинасида бирининг хиз-матини қилувчини мажбурий ҳақда бўйқор берганлар ана шу маҳаллий раҳбарлар эди. Қўрақон, бизнинг бозори нон-ларимизни иккинчи қарра та-ққилганлар маҳаллий раҳ-барлар эканлигини, уни қай-тадан ёпишга рўхсат этган-лар эса марказдагилар экани-ни бир эслаб қўйсек кифоя.

Энди уй-жой масаласида қишлоққа қарайлик. Ҳораз-мин бегов районидан олти сотих қўй олиш учун жа-рирамада пахта етиштирётган колхозчилар беш йиллаб на-батда туршида! Нега тур-шида! Нега олти сотих! Нега колхоз уставида 13 сотих қў-ратилгандек эмас ва нега ўз вақтида берилмайди!

Кадим-қадимдан файласу-лар жамият ҳаётини инсон-жисми билан қиёслаганлар. Жамиятнинг ҳам ошқораси, бо-ши, қўли ва оёғи бор деб ту-шунтирганлар. Бу гапда жон бор.

Пленум материалларида ҳаётимизнинг турли жаҳба-ларига тегишли тўғри хулоса ва кўрсатмалар бор. Аммо уларни жамлаганда чиқадиган битта янги хулоса ва кўрсатма яхши аниқлаб оли-шимиз жуда зарур. Бу ҳар битта масалани ҳал қилишда совет кишининг турмуш тар-зига ижобий таъсир кўрсати-шини бош мезон қилиб олиш ҳақидаги кўрсатмалар. Меҳнаткаша яхши бўладими йўқми, ноз-неъмат кўпайдими йўқми, деган саволдан тўн бичиш керак. Биз ёзувчи ва журналистлар, ана шу катта ҳарфдаги кўрсатмани барча-нинг оғизига синдириш учун курашимиз керак. Бу гап майда, ҳамма тушунадиган, мўн гапга ўшаб туолиши мумкин. Лекин тоғдан дўна олиш эмас, бу устига саво-б эканлигини тушунамизми? Кўчада учта боласи билан сарғайиб турган йўловчининг йўл-йўлакка ташлаб ўтиш ва-қоли инсоний бурч эканли-гини ўйламаганимиз-ку! Нон ёпиш-ку! Буларнинг ҳаммасини қўйқотинлар, деб номмасдан кўрсатма берилмаган-ку!

Фаргона область Бағдод районида бир эшикдан эллик етти киши кириб чиқадиган ҳовлини биланам. Бу ҳовли-да беш оиланинг томорқа ҳақидаги аризалари колхоз раисининг, райжироко раис-сининг тортмалярида неча йиллардан бери ётибди. Ҳўш! Ана шу маҳаллий раҳбар-ларга халқни бунчалик ҳўр-лашига ким ҳўқуқ берган! Бу раҳбарлар минг йиллардан бери мумкин бўлган иш-ни амалга ошишга нега тўғроқ бўладилар! Уларга халқ ери-ни, халқнинг ўзидан қизғана-ётганларга партияимизнинг Бош секретари М. С. Горбачевнинг қўйидаги гапларини эсла-тиб ўтмоқчиман. «Эртонлар! Янги икки-уч йил ичида аҳолининг турмуш шартини яхши-латиш учун эҳтиёж қондорилиши лозим. Ер етиштирётганнинг рўкчи этишини бас қилиш керак. Бу ҳақиқатга эришилди. Ер етарли. Бўш ётган ерлар лозиндан ҳам кам бўлган жой-ларда эсе колхозларга, сов-хозларга, қороналарга тегиш-ли ерларнинг бир қисмининг ажратилиши мумкин. Келинг, узил-кесил келишиб олайлик: меҳнатчиларнинг бутун эҳ-тиёжларини тўла-тўқис қонди-риш, бу соҳада асоссиз че-килларга ва тўқиларга бар-ҳам бериш керак».

Биланам, бу гапни кели-риш билан ҳамма иш жой-жой-га келиб қолмайди. Буни текрор ва текрор ўқитиш ке-рак. Уша колхоз ва ижроко раисларига совет замониди ҳалққа ер берилгани учун ҳеч

Энди уй-жой масаласида қишлоққа қарайлик. Ҳораз-мин бегов районидан олти сотих қўй олиш учун жа-рирамада пахта етиштирётган колхозчилар беш йиллаб на-батда туршида! Нега тур-шида! Нега олти сотих! Нега колхоз уставида 13 сотих қў-ратилгандек эмас ва нега ўз вақтида берилмайди!

Энди уй-жой масаласида қишлоққа қарайлик. Ҳораз-мин бегов районидан олти сотих қўй олиш учун жа-рирамада пахта етиштирётган колхозчилар беш йиллаб на-батда туршида! Нега тур-шида! Нега олти сотих! Нега колхоз уставида 13 сотих қў-ратилгандек эмас ва нега ўз вақтида берилмайди!

Энди уй-жой масаласида қишлоққа қарайлик. Ҳораз-мин бегов районидан олти сотих қўй олиш учун жа-рирамада пахта етиштирётган колхозчилар беш йиллаб на-батда туршида! Нега тур-шида! Нега олти сотих! Нега колхоз уставида 13 сотих қў-ратилгандек эмас ва нега ўз вақтида берилмайди!

КИЕВ, 8 июль. УЗАТАГ махсус мухбирлари А. Баранов, Л. Левин, Э. Тухватуллина хабар берадилар:

Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига бағишланган Украина де-йрида ўтказилган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кўнлари совет халқларининг дўстлиги-га тантанали гимн бўлиб аян-гади. Ана шу байрамнинг етти кун мобайнида қардош-республика шаҳар ва қишлоқ-лари бўйлаб шеър ва кўшиқ-лар жаранглади, жўшқин рақслар ҳаммаи мафтун қил-ди. Киев ва Донецк, Вороши-ловград ва Николаев, Одесса ва Львов, Ивано-Франковск-да пахтакор ўлканинг куй ва оқанлари парвоз қилди. Ўз-бекистон вакилларини шўхтар-лар ва келасоқлар, курувчилар ва мактаб ўқувчилари самийи, дўстона кутиб олдилар. Мада-ният арбобларининг учрашу-лари гоёт мароқли ўтди.

УКРАИНАДА ЎЗБЕКИСТОН ССР АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ КўнЛАРИ

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дун-бессда энг яхши коллектив-лардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

БУЮК ҚАРДОШЛИК ГИМНИ

рассоми юртдошимиз Раҳим Аҳмедов ва Ивано-Франковск-да яшовчи украиналик мўй-қалам устаси Николай Варен-нядрин. Адабиёт ва санъат кў-нларининг Қерпат бўйидаги ана шу шаҳар орқали бўйин-маршрутлари студентлик йўл-ларини бирга ўтказган йўл-ларини учраштиради.

ОКТАБРЬ-70

— Ушанда мен сизни Қер-пат бўйига келишга таклиф этган эдим, — деди дўстига жиймайб украиналик рассом.

авети Президиумининг ёрлиғи билан мукофотланди.

Бугун Украина ССР Олий Совети Президиумида Фахрий арбобларини топшириш маро-сим бўлди. Украина ССР Олий Совети Президиумининг раис-и В. С. Шевченко Фахрий ар-бобларини топширак экан, ў-ларининг юксак ижроқилли-макорати, репертуарининг гоамий ва бадий назмудор-лиги билан украиналик то-мошбинларга эстетик завқ ба-ғишлаган артистларини сам-ий табриқлади, уларга кўп миқлиятли совет санъатини ри-вожлантиришда янги ижодий муваффақиятлар тилади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади.

«Ворошиловградская — 1» шўхтасининг коллектив Дунбессда энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бу ерда бир кеча-кундузда беш минг тоннадан ортқ кўмир қазиб олишга эришилди. Шўхтарлар Улуғ Октябрнинг 70 йилли-ғига беш йиллик икки йили-пачани бақариш мажбурий-ларини олдилар.

МОСКВА

Шу йил 6 июль кўни XV Халифлар Москва кинофестивали...

риш йўлида кўп иш қила ол-ди деган сўзлар мазкур анжуманининг иш учун гоёт муҳим эканлигини яна бир бор таъкидлайди.

Фестивалда жаҳоннинг бир ярми мингдан ортқ маданият арбоблари қатнашмоқдалар. Уларнинг орасида Жузеппе де Сентис, Федерико Феллини, Жульетта Мазина, Габриэль Гарсиа Маркес, Милош Форман каби таниқли чет эллик ижод-корлар бор.

Кино анжуманида Ўзбекистон ССР Кинематографчилар сою-зининг биринчи секретари А. Қўбулов бошчилигидаги делегация иштирок этмоқда. Делегация составида Ўзбекис-тона ССР халқ артисти Э. Эш-мухамедов, киноактриса М. Алимова ва бошқа ижод-корлар бор.

Кино анжуманида Ўзбекистон ССР Кинематографчилар сою-зининг биринчи секретари А. Қўбулов бошчилигидаги делегация иштирок этмоқда. Делегация составида Ўзбекис-тона ССР халқ артисти Э. Эш-мухамедов, киноактриса М. Алимова ва бошқа ижод-корлар бор.

Кино анжуманида Ўзбекистон ССР Кинематографчилар сою-зининг биринчи секретари А. Қўбулов бошчилигидаги делегация иштирок этмоқда. Делегация составида Ўзбекис-тона ССР халқ артисти Э. Эш-мухамедов, киноактриса М. Алимова ва бошқа ижод-корлар бор.

Кино анжуманида Ўзбекистон ССР Кинематографчилар сою-зининг биринчи секретари А. Қўбулов бошчилигидаги делегация иштирок этмоқда. Делегация составида Ўзбекис-тона ССР халқ артисти Э. Эш-мухамедов, киноактриса М. Алимова ва бошқа ижод-корлар бор.

Кино анжуманида Ўзбекистон ССР Кинематографчилар сою-зининг биринчи секретари А. Қўбулов бошчилигидаги делегация иштирок этмоқда. Делегация составида Ўзбекис-тона ССР халқ артисти Э. Эш-мухамедов, киноактриса М. Алимова ва бошқа ижод-корлар бор.

СУРАТДА: Ҳиндистоннинг Бомбай шаҳри кўриниши ТАСС фотоси

ЎЗБЕК ЭРТАКЛАРИ ГАРБИЙ ГЕРМАНИЯДА

БИРОП ХАЛҚНИНГ эртакларини эшитишга...

Эртакларни яратувчи ҳам, асраб-авайлаб сақловчи ҳам халқнинг ўзи...

маълумотлар билан бойитган, изоҳлар, кенг шарҳлар ва сўнгсуз билан таъминлаган...

Халқларнинг маданиятлари тарихи сон-саноксиз маънавий бойликларнинг йўқолиб кетганидан гувоҳлик беради...

Эртакларнинг образлар яратди. Халқларнинг маданиятлари тарихи сон-саноксиз маънавий бойликларнинг йўқолиб кетганидан гувоҳлик беради...

Китобда ўзлашма сузлар кўп эмас, бор-йўғи 56 та. Булар эртакларнинг ўзига хос келюб-келюбига эътибор берилган...

Халқ оғзаки ижодимиз дурдоналарининг теран ва гўзал мазмунини, улардаги инсоний туйғуларининг эзулиги, битмас-туганмас юмюр хисси туркий маданият ва туркий халқлар тилларининг улкан билимдони, профессор Илза Лауда-Циртаутаси ўзбек фольклорини чуқур ўрганишга даъват этди...

Албатта, немис китобхони учун ўзбек халқининг ҳаётига доир реаллилар, халқимизнинг турмуши, феолияти, юртимизнинг ҳайвотот дунёси (айрим ҳайвонларни истисно этганда) маълум эмас. Шу тўғрисида И. Лауда-Циртаутас ўзбек фольклорининг образлар системасини тушунтириш мақсадида китобни қўшимча

Инсониятнинг боши узра қора булутлар айланб турган бир замонда ҳар бир бадий алоқа, ўзга халқларни билиш ва тушуниш сари қўйилган ҳар бир хайрли қаддам — тинчликка, дўстликка, бир-бирини тушунишга бўлган интилишдан далолатдир. Профессор И. Лауда-Циртаутас ва ГАРБИЙ Германиядаги А. Дидерихнинг машҳур жаҳон халқлари эртакларини нашр этувчи нашриётининг ўзбек халқ эртакларини гўзал ва мазмундор бевақар билан chop этиши катта гуманизмдир, маърифий аҳамиятга эгадир.

Эргаш ФОЗИЛОВ, Узоғ Мухбир аъсоси, профессор

Эсингда тут, болам, биронга яхшилик қилсанг, ҳеч қачон юзига солма, кўнгли озор чекади. Ва яна: миннат ошини очингдан ўлсанг ҳам ема, барибир татмайди. Бунинг васиятларидан

БУ ВОКЕАГА АНЧА БУЛ-ГАН. Лекин ҳамон худди кечгидек ёдимда. «Самарқанд» автовокзали ўша кунни ҳам йўловчилар билан тирбанд эди. Ташқарида қош қорайиб келар, паға-паға қор ёғар, узоқ йўлга отланганларнинг ташвишига ташвиш қўшарди. «Сўнги рейс бўйича Бекободга билет сотиш бошлангани биланоқ касса олдида ур-сур авжига чиқди. Анчадан буён ўқишда, пахта ҳашарида юриб қишлоғини соғинган студент-ёшлар кучига, рўзгор ташвиши билан шаҳарга тушган кекселар ва аёллар эса овозларига зўр бера бошлади. Шу пайт залга қотмадан келган, новча кекса киши кириб келди. У ойнаванди эшик олдида бир зум тўхтаб, тўс-тўпо-лонга разам солди. Сўнгра шадх билан касса томонга юрди.

елкаси билан четга суриб, уч-тўрт киши орасидан сирғилиб ўтди-да, касса тирқишига ёпишди.

«Кизимка! — деди бор овози билан кассир аёлга бақчириб. — Маники урушда қатнашган, инвалид ҳужжатим бор. Ма, манови пулга тўртта билет бер.

«Хуллас, у айтганини қилдирди. Балки сиз «Хўш, нима қилибди? Эҳтимол, отахон, уйига ошиқётган бўлиши мумкин-ку!» дерсиз. Унда давомини эшитинг: Кассада билет туғаб, кассир аёл дарча эшигини юзимизга тарақлатиб ёнганидан асабийлашиб турганимизда, у яна залда пайдо бўлди. Лекин бу сафар сўкиниб эмас, хиёл гандираклаганча, илжайиб кириб келди.

«Хўш, оймайилалар, Бекободга борсанларми? — деди четроқда турган қизларга яқинлашиб. «Ҳа» жавобини олган заҳотиёқ чўнтағидан боғли билетларни чиқарди: — Мана учанганга. Устига бир сўмдан берсанлар...

«Кани, қоч, тиррача, — деди кела солиб ўртароқда турган ашгина йигитнинг елкасига туртиб.

«Сал секинроқда, амаки, — деди ўзини босиб. — Туртмасдан гапирсангиз ҳам бўлади-ку.

«Сан манга ўргатма, қизалоқ! — қария унинг гелини чўрт кесди. — Ман кимман, билсанми ўзи! — деди чөгир кўзларини қақчайтириб. — Ман уруш инвалидиман. Сандайлигимда соч ўстириб, чарм куртка кийиб юрганми йўқ, билдингми! Санларни деб қон қанмак. Ишонмасанг, ман!»

«У сўзини тугатар-туғатмас ортга ўғирилдию оғзидан кўпик сачратиб олдинда турган кизга дўқ урди:

«Кани, жиблажибон, сан ҳам нари сурил-чи! Бироқ сабри чдамеди. Уни

Тунов кунни ишдан қайтариб нон олиш учун ўрдадаги магазинга кирдим. Қарасам, пештахта устига иссиққина, помшоқ нонлар териб қўйилди. Мўйлаблари сабза ура бошлаган сотувчининг қўли-қўлига тегмайди. Бир маҳал магазинда ороста кийинган, соч-соқоллари дув оқарган қария пайдо бўлди-ю ҳеч кимга эътибор бермай тўғри олдинга ўтди. Қўлдаги картошка тўла тўрхалтани пештахта устига қўйиб, нонларни ушлаб кўра бошлади.

«Сотувчи йигит аввало тўрхалтани пештахта устидан олишни илтимос қилди. Сўнгра нонни хозиргина олиб келишганини, танлашнинг ҳожати йўқлигини, бошқалар ҳам навабат кутиб турганини тушунтирмоқчи бўлди. Аммо сўзи оғзада қолди.

«Учир овозингни, маҳмадон! — деди қария вақоҳати ўзгариб. — Одамлар кутса, мента нима! Хоҳлаганини танлаб оламан.

«У ростдан ҳам танлаганини олди. Бироқ унча селкам йигирмата нонни қўлдан ўтказиб, ҳатто бир четини ушатиб ҳам кўрди. Ниҳоят, биттасини ажратган, роппароса икки минут чўнтақларини титқилаб тенга қидирди. Кейин эса «Шикоят дафтарини берсан, деб туриб олди. Зардас қайнаган сотувчи то у магазиндан чиқиб кетмагунча бошқа бироз билан савдо қилмади.

ТААЖОЖУБЛАНАРЛИ ТОМОНИ ШУНДАКИ, ҳар иккала можаронинг ҳам сабабчилари кўпни кўрган, ҳаётнинг аччиқ-чучуғини тотган, уриш-туриши, гап-сўзи, муомаласи билан ёшларга ибрат кўрсатиши лозим бўлган кексалар. Агар бундай тартиббузарлик ёшлар томонидан рўй берганда, уларга панд-насихат қилиш, тартибга чақирим мумкин эди. Лекин боғли кексаларни-чи! Уларга ловқал икки оғиз қаттиқроқ гапириб-чи, бошингизга тазна-дашонлар нақ жаладек ёғилади. Бир зумда бетга чопар, енгилатка чикасиз-қола-сиз.

Бизда кексаларга эътибор катта. Улар доимо эл-юрт ардоғида. Қаерга боришса, Уринлар дера тўрида. Партия ва ҳукуматимиз ҳам уларга катта-катта қулайликлар ва имтиёзлар белгилаб қўйган. Аксарият кексаларимиз бу гамхўрликларга жаво

«ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЯТИ ВА САЪЯТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Ўзбекистон район Ленин номдаги колхознинг Қоратепа қишлоғида яшовчи бир гуруҳ газетхонлар редакцияга йўллаган шикоят хатларини кўриб чиқиш учун комиссия тuzилди.

Комиссия аъзолари ушбу масала юзасидан куйидагиларни аниқладилар:

Шикоят хатида қишлоқни ичимлик суви билан яхши таъминланмагани ёзилган. Аслида эса қишлоқнинг марказида артезиан қудуғи ишлаб турбди. Ундан суви минораси орқали қишлоққа сув тўла тарқатилган. Ҳозирги кунда артезиан суви қамалганини ва айрим ҳўжалликлар уйларида ўзбошимчилик билан артезиан қранлари ўрнатиб олганликлари тўғрисида қишлоқнинг юқори қисмига сув нормал этиб бормапти.

Суви қисман кўпайтириш учун артезиан қудуғига қўшимча янги насос ўрнатилган. Ленин номдаги колхоз правленисига, артезиан қранларидан тўғри фойдаланишни назорат қилиб бориш мақсадида комитети раиси А. Маърупова топширилди.

Аҳоли пунктининг юқори қисмини ҳам тўлиқ ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида янги артезиан қудуғи қавлатиш учун лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш колхознинг инженер-ирригатори И. Бобоева топширилди. Бу ишларнинг бажарилишини контрол қилиб бориш район агросаноат бирлашмасининг инженер-ирригатори Н. Назарова юклатилди.

А. БУРИЕВ, Халқ депутатлари Ўзбекистон район Совети икромия комитети раиси

Редакцияга бир гуруҳ хотин-қизлар йўллаган икмосиз хат Фориш район партия комитетига кўриб чиқилди. Хатда келтирилган қўлгина фактлар тасдиқланди. Фориш қишлоғидан Ш. Сирожев ўтган йил давонда ўз оиласи, болаларини ташлаб А. Умарова билан бирга алоҳида ашаган. 1987 йил апрель ойида А. Умарова илгариги ашаган жойига кўчиб кетган. Айни пайтда Ш. Сирожев ўз рафиқаси ва болалари билан тинч-тотув ашамоқда. Шундай бўлса ҳам, Ш. Сирожевнинг бу наҳойи ҳаракатлари Фориш қишлоқ Совети қасаба союзи ходимлари умумий йиғилишида муҳокама қилиниб, унга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Ишда қолшиқ-қолмаслигини кўриб чиқиш қишлоқ Советига топширилди. Қишлоқ Совети раиси М. Бердиев, раис ўринбосари С. Махаров кадрлар ўртасида сий-сий-тарбиявий ишларни бўшатириб юборганлари учун қаттиқ оғоҳлантирилди.

Халқ депутатлари Пайариқ район Совети икромия комитети маълум қилдики, Калинин номдаги колхознинг бош план асосида қурилган Калинин, Қизилҳавос Ҳўвонхона қишлоқларида 22 километр узунликда водопровод қувурлари ётқизилиб, аҳоли ичимлик суви билан таъминланди.

Бош планда бўмаган колхознинг Оқчелақ, Тепали, Тоғириш қишлоқларини ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида лойиҳа ва смета ҳужжатлари тайёрланди. Шу ҳужжатларни республика «Узгипросельхозводоснаб-жение» лойиҳалаш институтига топширилиб, лойиҳа ва смета тайёрлангач, у қурилиш планига киритилди.

Э. ХУҲАҚУЛОВ, Халқ депутатлари Пайариқ район Совети икромия комитети раиси ўринбосари

АВЛОДЛАР ОЛДИДАГИ БУРЧИМИЗ

22 июнь... Ҳар йили шу сана яқинлашаверса, қалбимни алданечук маъносик чулғайди. Чунки бундан роппароса 46 йил муқаддам худди шу кунни Ватанимиз кишиларнинг тинчлиги бузилганда, Ёвуз ниётли немис-фашист босқинчилари мамлакатимизга хиёнаткорона бостириб киргандилар. Аммо совет кишилари кулфат олдида эсанкираб қолмадилар. Турди миллат вакиллари бир тану бир жон бўлиб Ватан ҳимоясига отландилар. Бу кураш тўрт йил давом этди. Биз 20 миллион

Кўнчак газетхонлардан хатлар

жигаргўшамизни қурбон бердик. Ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан жуда катта талофотлар кўрдик. Лекин, энг муҳими, ёмондик ва ёвузлик устидан қолиб чиқдик. Айни вақтда юзлаб миллат ва элларни фашизм истибодидан қўлқутариб занкиридан қўтариб қолдик.

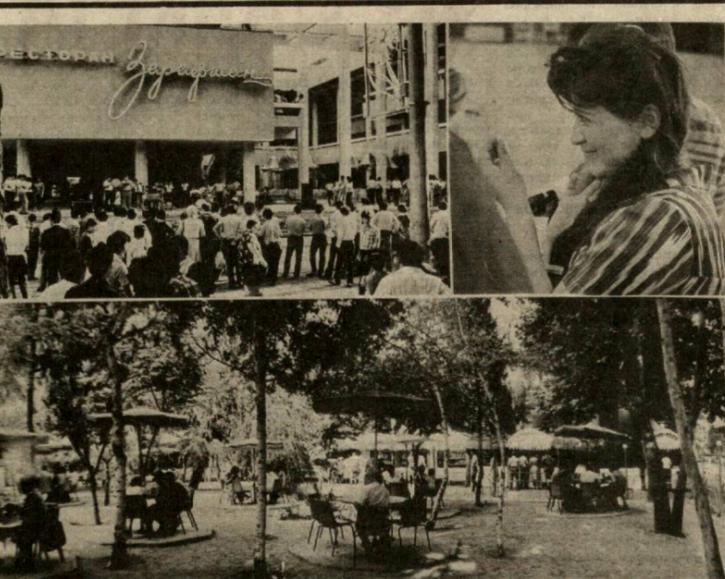
Буюч Галаба қандай машаққатлар, қандай изтироблар эвазига қўлга киритилганини мен ўз кўзим билан кўрганман. Хайриятки, жангларида омон қолдик. Афсус, аксарият қуролдошларимга бундай бахтли кунлар, етиш насиб этмади, жанг майдонларида мангунликка бош қўйдилар. Уларнинг нахрамонликлари ҳозирги авлод қалбида яшамоқда ва давом этмоқда.

Дарвоқе, бизда ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмади. Партия-ҳукуматимиз Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган

лар хотирасини абадийлаштиришга катта эътибор бериб келмоқда. Кўплаб шаҳар-қишлоқларимиз, кўчаларимиз қаҳрамонлар номи билан аталди. Ийойларда уларнинг шарафга ёлдорликлар ўрнатилган, эфиртоҳлар, музейлар очилган. Улар ҳақида бир қанча бадий, тарихий асарлар, кинофильмлар, тасвирий санъат намуналари яратилган. Бу хайрли ишлар республикамизда Хотира кўни белгилангандан сўнг янада авж олди.

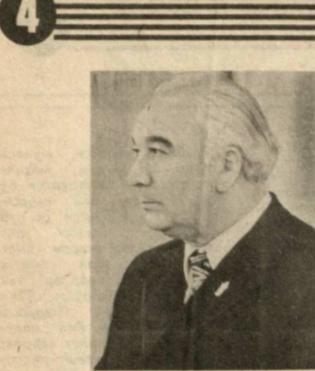
Лекин яширишнинг ҳожати йўқ, айрим кишилар, айниқса, масъул шахслар уруш ветеранлари ва беваларнинг ҳурматини жойига қўймайдилар. Уларга катта имтиёзлар белгилаб қўйилган бўлса-да, расмийлик қилмоқдалар. Оқибатда айрим ота-хон ва онахонларимиз арзиманган моддий ёрдам ёки бирор ҳужжат олиш учун ҳафталаб, ойлаб овора бўлмоқдалар. Бу партия-ҳукуматимиз инсон омилини, қадр-қимматини ошириш учун катта гамхўрликлар кўрсатаётган бир пайтда асло кечириб бўлмас ҳодлар. Айтмоқчи бўлганим, йиллар ўтгани сайин ветеранлар савфи тобора сийрақлашиб бормоқда. Шундай экан, — биз бахтимиз, келажакимиз учун курашчиларининг қўнглини ўқитмаслигимиз керак. Айниқча, улар олдида ҳаммиш таълим аёлиб, назатларини жойига қўйишимиз шарт. Бу еш авлодди коммунистик руҳда тарбиялашда муҳим аҳамиятга эгадир.

Турди ТОЛТИҚОВ, уруш ва меҳнат ветерани, СССР халқ маорифи аълочиси

Ҳафтанинг ҳал жума, шанба ва яқшабба кунлари пойтахтимиз Тошкентнинг К. Маркс кўчасида халқ сайилари бўлади. Бу ерда меҳнатқашларнинг кўнглини дам олишлари учун барча шароит мавжуд. В. ТўРАЕВ фотолари

Бу доно кўзларда бир дунё маъно, Бир дунё ҳақиқат гавҳарлари бор. Ақлининг шошириб, этиб маҳлиё, Яна бир боқишга қилар интизор!

ШУХРАТ, ҲАЙКАЛ

ҲАЙКАЛ (ҲАМЗАНИНГ ТОШКЕНТДАГИ ҲАЙКАЛИ ОЧИЛИШИГА) Ёвларнинг қилиши сени тошбўрон, Тошларда йўқ эди, албатта, гуноҳ.

ДЕРАЗА КУЗИ

Оҳ, қандай чиройли дераза кўзи, У ердан ёғади хонамга ёғду. У ердан кўрinar кўшинининг қизи, Гул териб юрганда чаманзор боғда.

МУҚАДДАС НУРЛАР

«Унинг кўзига қараб ёлгон гапириб бўлмади», деган эди М. Горький. Толстой ҳақида.

ЯХШИЛИК

Уз умрингда битта юлдуз ёқ, Бир юлдузки, нурли ва порлоқ. Ҳеч бўлмаса битта чироқ ёқ, Қоронғилик силжисин йироқ!

АДИБ

М ИХАИЛ БУЛГАКОВНИНГ «Уста ва Маргарита» романидаги сирли сюжет йўналиши, асар қаҳрамонларининг исми-шарифи, уларнинг бири-биридан гаройиб қилиқлари урушдан илгарий йилларда Москвада ўлиб қолган воқеа-хадисаларгача — бари сизда галати таассурот қолдиради.

АДИБ

риб ҳақиқатларини ди равишда баён бўларининг кўпчилиги фалсафаси ақида Шарқ кишисининг идрок этишига, унинг ўлимга бўлган қараёт ўхшаб кетади. Патриарх кўли ёқ ўша баҳс пайтида ўзига хос истеҳзо вчин билан шундай «Бир тасаввуф қилиб чуночки сиз ўзгалар ўзингизни ҳам бошладингиз, фармо бера бошладингиз, бу бу ишининг ҳавоси бошладингиз, лекин бизни...» хди... ўпкангиз ма касалига чалин шу билан, бошқар фаолиятингиз ҳам т қолади!...Лекин бунд

ХАР ГАЛ СЕВИМИЛИ ҳанъаткоринининг сўз соо, овоз уйғулдиғидан ву жулга келган кўшиқлари янгарангада беихтиёр у турли-ҳолда ўсган оила, санъаткор сифатида турги йўлга тушишига кўмаклашган илк устозлари, ҳаммаслари ва машҳур кўшиқчининг ўзи ҳақида ўзмас хотиралар эшитгинг келади.

КОМИЛЖОН ОТАНИЕЗОВНИНГ 80 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН КЎШИҚҚА АЙЛАНГАН УМР

Норжон МАТЖОНОВА. — Умр йўлдошим Аваз Норматовнинг бош режисёри эди. Мен йигирма йилга яқин шу труппада артист бўлиб ишладим. 1945 йилда келдим. Бу вақтда Комилжон ака Урганчда хизмат қилаётган эди.

1. Утган ойдаги қайси кўрсатув Сизга кўпроқ ёқди?

1. Утган ойда телевидение орқали намойиш этилган «Синчалак», «Муҳаббатим» — қай-қайнинг бадий фильми-рини ва «Ларсона» спектаклини завқ билан кўрдим.

2. Қайси кўрсатувдан кўнглингиз тўлмади? Нега?

2. «Время» информацион программасидан олинган берилган концертлар ҳам тез-тез такрорланиб турибди. «Оталар сўзи» — ақлининг кўзи, «Кўноқлар ва зукколар клуби» кўрсатувларининг сависси унчаллик яхши эмас.

3. Сизнинг тақлифингиз? Қуйида июнь ойда намойиш этилган кўрсатувлар ҳақидаги газетхонлар фикр ва мулоҳазалари билан танишасиз.

3. СССР халқ ўқитувчиси О. Акбаров билан учрашув ҳам таъсирчан бўлди. Ёшларнинг тарбиясига фойдаси тегадиган бундай учрашувлар ҳар хил касб эгалари билан ўтказиб турилиса, яхши бўлар эди. «Инсон ва қону», «Езувчи ва замони» кўрсатувларига вақт кўпроқ ажратилса.

Ж. АХМАДЖОНОВ

1. «Дилдан сўхбат» Узебекистон ЛКМС Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Носиров ва бошқалар иштирокисидати кўрсатувлар менга таъзир бўлди. 2. Телевидение фаолиятида изчиллик этишмайди. Масалан, йилнинг бошида «Музикали топишмоқ» деган яхши кўрсатув бошланган эди. Ҳозир ундан ном-нишон йўқ. Бундан ташқари «Ҳаёт кувончлари ва ташвишлари» кўрсатувидеа белларидароқ гаплардан меъридан ортик фойдаланилади. Кўрсатув доим ўз номини оқламапти. Шунинг ҳам айтмоқчилик санъаткорлар фонограммаларга тушмайди, асосан, кеч қоладилар. Бу — гурӯҳдан чиққан тош каби кўнглики кире қилади. Яқинда СССР

1934 йилда Хевадан Нормин Ёкубов деган киши келиб мактабда ансамбль тўзди. Мен, Комил ҳамда Махмуд Сафоев биргаликда шу ансамблга катташганим. 1935 йилда мен репликацияга ишга олишди. Комилни Бўйраччи ўқитувчи қилиб юборишди. 1936 йилда бизни комсомол йўлнамаси билан труппага чақирдишди. Уттиз, кирк кишидан иборат бўлган труппага ўша даврининг истеъдодли созандалари йилгиланди. Биз кўпроқ нуқул қилинганларнинг молхоналарида концерт кўядик. Саҳна асарларидан роқлар ижро этардик. Халқ эспиритлиб келарди.

КОМИЛЖОННИНГ кейинчалик санъаткор бўлиб этишида шу труппани таъсир бўлди. Труппада Жумалоқ бахши Комилга кўп кўшиқларини ўргатди. Классик куйларнинг мохир ижрочиси Матёқуб

бубанинг ҳам хизматлари юксак. Ёши ҳаммамиздан катта бўлган доирачимиз Абдукарим Абдурахмонов ҳақида кейинроқ гапирарим. 1940 йилда Гулран, Манғит, Шовот труппалари билан келишим комиссия келти Гулранга олиб кетди. Бу ерда Абдулла Эшон театрининг бош режисёри эди. Биз Гулранда Урозул Гулпоя, Лолаҳон деган санъаткорлар билан ишладик. Бу даврда Комилнинг довуруқи кун сайин ортиб борарди. Тошувоздаги концертдан кейин булар воеча сира эсимдан чиқмайди. Одамлар келиб Комил билан мени меҳмонхонадан олиб кетишди. Комил дуторда, мен скрипкада. Борган жойимизда силкима дўстинининг ичидан рубобини кўтариб бер киши ҳам кириб келди. Даврадагилар дув этиб ўтирдан турди. Меҳмон ўтириши биланроқ Комилжон билан танишиди.

3. Сиз катта ҳофизсиз. Мен бор-йўғи бир ҳаваскорман. Сиз билан айтишиш қандай бўларкин?

— дея ти, хотираси кучли эди. Бир кун дафтарадаги беш бардак ашулани икки марта ўқиб чириб қўлимизга берди. Адамасдан айтди. У ана шундай ноёб истеъдодга эга эди.

МАШАРИП АЛИЕВ

Шарқда ҳақиқий кўшиқчи макомларни билиши керак. Комил ҳам макомга эътибор берарди. У санъатчиларнинг пухта билувчи созандалар олдига боришдан эринмасди. Дуторда оғир куйларни ижро этган Абдулла ҳофиз билан Отанжон Худоберданнинг қилиб, улардан кўп нарсаларини ўрганган. Бироқ К. Отаниёзов устозларидан ўрганганларини билан қаноатланиб қолгани мумкин эмаслигини чуқур тушушди. Ақс ҳолда у ўзидан олдин ёки кейин этишиб чиққан санъаткорлар соясида қолиб кетарди.

РУСА ЖУМАНИЕЗОВА

— Мени ўн уч-ўн тўрт ёшларимда Комилжон Отаниёзов билан Рўзмет Ёдгоров Шовот труппасига келтирдим. Труппанинг энг кичик ижрочиси эдим. Кичик бир клубда концерт кўйиб репетицияни Норжон Матжонованинг уйи олдидеа лойдан қилинган супада ўтказардим. Шунда Жумалоқ Дўстбоев, «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам» достонини музикаса билан

Э. ХОЛБОБОВ

1. «Шийпондаги учғувшувлар» музикали программаси ва «Программа» тугашига ярим соат қолганда кўрсатувларини кўзи кўрсатувидан кўнглири берилган бадий фильмлар бизга маъқул бўлди.

М. МАНСУРОВ

1. Менда кашқадарёлик ўқувчилар тайёрлаган концерт ва кувонқ стартлар катта таассурот қолдириди. 2. Ритмик гимнастика ёқмади, сабаби, у ҳамма ёш учун тўғри келмайди. 3. Мен шунинг тақлиф қилардим. «Иқбол», «Кўноқлар ва зукколар» кўрсатув мактаб ўқувчилари ўртасида ҳам ўтказилса...

Н. ЮСУПОВА ва бошқалар

Китоб шаҳри

иқиланди Комилжон. — Йў, ўзим рухсат бердим! Айт! Бошладилар. Авжига борганда ҳалиги ҳофиз биланини айтиб тутатди. Комил бўлса юлдузга қараб кетди. Бунинг овозидай овоз... Айланган тўрт бада айтганда, ҳофиз рубобини олди. Комил ҳам охирига етказиб дуторни қўйди. Ёнгилан ҳофиз ўрнидан туриб, Комилнинг ёнига келиб, сенга олти ой ичидеа Бокудан бир рубоб келтирарим, деди. У сўзининг устидан чиқиб, рубобни Шовотга келтириб берди. Шундан сўнг Комил рубоб чалишини ўргатди. Урганнинг. Уртаниш авалдан бор гаплар. Бўйсиз узоққа бориб бўлмайди. Лекин Комилни ўзи жуада кучли турма талани эгаси эди. Агар радиодан бирор куй янгарса, уни танашига биз санъат ҳам сезмасдан эшитарди. Кейин шу музикани ўргатарди. Эшитиш қобилия-

варсақини, Комилжон Отаниёзов (Ғариб), мен (Шоҳсанам) ашуларини айттардим. Достонин бошидан охиригача тайёрлаганимиз. Ўшанда бизга труппанинг катта созандалари ҳақиқий санъаткор бўлмагачи бўлсан, ашула йўлларини йўқотма, бошқаларга ўхшашга уриниб, ўз овозиндан айрилиб қолма, дейишарди. Комилжон Отаниёзов ана шу ўғитларга тўла амал қилди. У кейинчалик ҳам бировларга тақлид этмади. Ҳозир кўшиқ айтиб юрган кўпгина тақиқли хонадалар Хораам, Бу хоро, Тошкент, Фаргона куй ва кўшиқ йўлларининг бир-бирга аралаштириб юборадилар. Бу яхши эмас. Комилжон ана ёшларга бундай қилишларига йўл қўймаган. Лекин ҳаммаша Комилжон Отаниёзовга иқод этиш осон бўлмагачининг ҳам эслашимиз керак. Биргина у ҳақидаги фильм концертни қанчалик машаққатлар билан юзага келганини кўрганман. Узоқ йиллар Узбек Давлат филармониясига раҳбарлик қилиб «Хоразм» ансамблини тугатган санъаткорга фильм-концертни тайёрлаш учун одам берилмади. Афсуски, минг азоб билан яратилган ўша фильмнинг энг яхши жойларини қиршиб қўйишганди. Устознинг халқи учун қолдирган меросини ҳозир тиклаш пайти эди.

КОМИЛЖОН ака умрининг сўнги йилларида оғир бетоб бўлиб қолди. Лекин шунга қарамай шогирдларини, баъзи ҳаваскорларини тўплаб ўзигади бойликларини қолдириб кетишга тиришди. Афсуски, уларнинг баъзилари ўша кунларини унутиб, устоз ўргатган ўғитларга амал қилишмайпти. Комилжон Отаниёзов ҳаётини ёнглимданроқ ўз кўзим билан кўрганам учун ҳам у кишининг меросига қўл ураётган айрим шогирдлари, хонадалар бироз андишага боварса ёмон бўлмасди, деб ўйлайман...

ЕЧАГИНА К. ОТАНИЕЗОВ нафас олган Хоразмда бугун ҳам истеъдодлар тугилиб турибди. Афсуски, уларнинг айримлари санъаткор ҳақида етарлича маълумотларга эга эмас. Ақс ҳолда баъзан устозларнинг, баъзан ўзларини тақдорламасдилар. Гап К. Отаниёзовнинг ёшларга ўтказиши мумкин бўлган таъсири ҳақида борақар, унинг умр йўлдоши Имсим опанинг сўзлари едигига тушади. — Шовот раёнининг раҳбарлари Комилжон Отаниёзовга атаб концерт зали кўрдиришди эди. Юбилейлари яқин. Лекин...

ИРКУТСК САФАРИ

Самарқанд Давлат опера ва балет театри ташкил топганига йигирма йилдан ошди. Шу йиллар давомида театр коллективига неча ўнлаб опера ва балет спектакли намойиш этилди. Фақат Самарқанд вақти эмас, республикамизнинг деярли барча областлари, Тошкент шаҳри санъат мухлислари бу театр санъаткорлари ижросида спектакллар, концерт программалари томоша қилганлар.

Бу йил ана шу театр коллективини биринчи марта республикамиздан ташқарига еқодий сафарга чикди. 7 июль кунин Иркутск шаҳрида самарқандлик санъаткорларнинг гастроллари бошланди. Г. Мушкетелов «Самарқанд афсонаси» балети билан очилган бу иқодий сафар бир ой давом этди. Иркутсклик санъат мухлисари самарқандликлар ижросида «Тоҳир ва Зухра», «Майсаранинг иши», «Иоланга», «Фауст», «Хур қизлар» операларини, шунингдек, бошқар учун муқаддасланган «Қор қиз» операсини ҳамда «Шор қалби» ва «Дилором» опералардан парчалар томоша қилдилар. Балет санъатини мухлисари эса «Самарқанд афсонаси», «Сайёра», «Дон Кихот», «Жизель» ва урта бир пардали балетни кўриши муяссар бўлдилар.

Театр коллективни гастролга йўнал кетиш олдидан иқодий янги спектакль тайёрлади. Булар классик опералардан ҳисобланган П. Чайковскийнинг «Иоланга» операси ва ёш уланба композитори Д. Қодировнинг «Сайёра» балетидир. Ана шу иқодий спектаклнинг премьераси сафар кунлари Иркутск шаҳрида ўтказилди. Санъаткорлар гастрол кунлари томошабинлар билан яқодий сўхбатлар, учрашувлар ўтказдилар. Театрнинг гастроллари архиви, иқодий йўли, умуман, узбек театр ва музика санъати ҳақидаги сибирлик томошабинларга сўзлаб берадилар.

